

LATVIEŠU FONDA

1985. g.
BALSOŠANAS MATERIĀLI

GADA SAPULCE (NNN-85) KALIFORNIJĀ

LF atzīmēs piecpadsmito darbības gadu 30. novembrī
Latviešu sabiedriskajā centrā Los Andželosā,
1955 Riverside Drive, Los Angeles, CA 90039
telefons: (213) 669-9027

**VISI, KAM RŪP LATVJU TAUTAS NĀKOTNE,
IR MĪLI GAIDĪTI VIESI. PĀRRUNĀSIM
PADARĪTO, PLĀNOSIM VĒL DARĀMO!**

DIENAS KĀRTĪBA

Sestdien, 30. nov.

plkst. 09:15 reģistrācija
plkst. 10:00 balstiesīgo dalībnieku
un pilnvarojumu konstatēšana.

GADA SAPULCES DARBA KĀRTĪBA

1. Atklāšana
2. Mandātu komisijas ievēlēšana
3. Protokolistu ievēlēšana
4. Dienas kārtības pieņemšana
5. 1984. gada sapulces protokola
pieņemšana (skat. Apkārtrakstu 39)
6. Pārskati par LF darbības gadu
7. Revīzijas komisijas ziņojums
8. Pārtraukums
plkst. 12:30 referāts un diskusijas pie pusdienām
plkst. 14:00 sapulces turpinājums
9. Padomnieku, revidentu vēlēšanu un projektu balsošanas
rezultātu paziņošana
10. Citi izlemjami jautājumi un ierosinājumi
11. Sapulces slēgšana
plkst. 19:30 vakara programma

BALSTIESĪBAS

LF gada sapulcē, amatpersonu vēlēšanās un balsošanā par pieteikta-
jiem projektiem balstiesīgi ir visi LF tūkstošnieki, kā arī tie LF dalīb-
nieki, kas par 1985. gadu nokārtojuši \$120 iemaksu.

DALĪBNIEKI, KAS MAKSĀJUMUS NAV NOKĀRTOJUŠI, VAR
PIEDALĪTIES BALSOŠANĀ, ja tie līdz ar balsojumu ārējā aploksne
pievieno čeku par vismaz \$120, izrakstītu uz Latvian Foundation, Inc.
vārda.

SAPULCES KĀRTĪBAS NOTEIKUMI

1. Sapulce jāvada pēc likumiem, LF statūtiem, darbības noteikumiem
un parlamentārās procedūras, lai sapulces norise būtu raita, lietderīga
un bez liekas laika kavēšanas.
2. Visos jautājumos augstākā noteikšana ir sapulcei, pie kuŗas
autoritātes griežas arī priekšsēdis.
3. Ja priekšsēdis bez sapulces piekrišanas neseko dienas kārtībai vai
pārkāpj likumus, LF statūtus, darbības vai kārtības noteikumus, tad
katra dalībnieka pienākums ir "saukt pie kārtības", nemaz negaidot,
kad priekšsēdis dos vārdu. Visas debates ir pārtrauktas līdz šo jautā-
jumu nokārtošanai.
4. Sapulcē pieņemtie priekšlikumi un rezolūcijas ir likumīgi saistoši LF-
am.
5. Sapulce ir atklāta viesiem un citiem interesentiem, kam priekšsēdis
var dot vārdu ar sapulces piekrišanu, bet bez balstiesībām.
6. Priekšsēdis ierosina dienas kārtību un balsošanas veidu ar sapulces
piekrišanu.
7. Jebkuŗš balstiesīgs dalībnieks drīkst "iebilst pie vadības" un kuŗā katrā
laikā griezties pie sapulces galīgai izšķiršanai. Priekšsēdim jāpārtrauc
debates, un sapulcei, kā augstākajam orgānam, jāapstiprina vai
jānoraida priekšsēža rīcība attiecīgā jautājumā.
8. Debatējams jautājums var būt tikai tāds, kas vadībai rakstiski iesniegts
ar vismaz divu balstiesīgo parakstiem un kuŗu priekšsēdis nolasījis
sapulcei.
9. Ja priekšlikums vai rezolūcija sastāv no vairākām patstāvīgām daļām,
tad priekšsēdis pēc saviem ieskatiem, vai uz jebkuŗa balstiesīgā dalīb-
nieka pieprasījumu, var to sadalīt, lai ar katru rīkotos atsevišķi.
"Dalīšanu pa detaļām" var darīt ar vai bez autora piekrišanas.
10. Debašu laikā var rasties dažādi ieteikumi, kas ierosina, kā rīkoties
ar iesniegto rezolūciju vai priekšlikumu. Priekšsēdim jāievēro, kuŗam
ierosinājumam debatēs dot priekšroku un kuŗš debatējams (DEB.),
kuŗš nē.

1. Noteikt laiku nākamai sēdei.
2. Pārtraukt sēdi.
3. Saut pie kārtības (t.i. dienas kārtības, likumu,
statūtu, darbības vai kārtības noteikumu pārkāpšana).
4. Noskaidrot tehnisku jautājumu, vai prasīt sīkāku
informāciju.

- DEB. 5. Iebildums pie vadības.
6. Atsaukt priekšlikumu vai rezolūciju.
7. Dalīt priekšlikumu vai rezolūciju pa detaļām.
8. Slēgt debates un nobalsot.
- DEB. 9. Atlikt uz noteiktu laiku.
- DEB. 10. Uzdot padomei vai komisijai nākt ar ieteikumu.
- DEB. 11. Atlikt uz nenoteiktu laiku.
- DEB. 12. Grozīt vai papildināt.
- DEB. 13. Atsaukt jau agrāk pieņemtu lēmumu.
- DEB. 14. Apsvērt jau agrāk pieņemtu lēmumu.
- DEB. 15. PRIEKŠĀ LIKTAIS IEROSINĀJUMS vai
REZOLŪCIJA.

11. Kamēr sapulces priekšā ir ierosinājumi ar augstāku priekšrocību, pārē-
jie nav diskutējami.
12. Dalībnieki, kas vēlas izteikties, priekšsēdim to darīs zināmu, paceļot
roku vai pieceloties kājās. Runāt var tikai tad, kad priekšsēdis dod
vārdu.
13. Ja ir nepieciešams, dalībnieks var otru runātāju pārtraukt ar ierosinā-
jumu, kam augstāka priekšrocība. Priekšsēdim jāapsver šo jautājumu
svarīgums un attiecīgi jārkojas.
14. Ja priekšsēdis runātāju sauc pie kārtības, tad runāšana tūlīt jāpārtrauc.
15. Katrs dalībnieks var izteikties vienu reizi par katru priekšlikumu vai
grozījumu. Otrreiz vārdu var dot, ja vārdu dabūjuši visi, kas grib runāt
pirmo reiz.
16. Sapulce var ierobežot debašu laiku.
17. Priekšsēdim jāturas pie kārtības normām, un viņa lēmumi kārtības
jautājumos ir padoti tikai sapulces uzticībai.

1985. GADĀ IESNIEGTO PROJEKTU SARAKSTS

P = piešķirums; A = aizdevums

1. "Struktūralās un ekonomiskās pārmaiņas Latvijas lauksaimniecībā zem Padomju Savienības okupācijas". Dr. agr. Juris Zuševics (atbalsts rakstu krājuma materiālu sakopošanas un manuskripta sagatavošanas izdevumu segšanai). \$1,200 P
2. "Prezidents Kārlis Ulmanis, latviešu tautas apvienotājs". Aleksis Kleinhofs (atbalsts grāmatas trešā sējuma iespēšanas izdevumu segšanai). \$5,000 P
3. Literāru darbu-romānu konkurss. Jānis Aperāns (godalgas literāru darbu-romānu autoriem). Trīsgadīgs projekts - kopējā piešķiruma summa \$15,000. \$5,000 P
4. "Rakstnieks un mākslinieks Kārlis Ieviņš, 1888-1977". Juris Tārs (atbalsts monografijas publicēšanas izdevumu segšanai). \$4,000 P
5. "Džūkstes vēsture". Rita Gāle Uibo (atbalsts 1939. gadā Latvijā izdotā Džūkstes pagasta un draudzes vēstures sējuma pārspēšanai). \$4,800 P (A)
6. Austrālijas latviešu mūzikas krātuves materiālu bibliogrāfija-katalogs. Eriks Biezaitis (atbalsts krātuves materiālu kartotēkas sagatavošanas, kataloga sakārtošanas un iespēšanas izdevumu segšanai). \$2,900 P
7. "Latvian Graduates 1945-1984". Kārļa Zariņa Fonds - Vilis Eglīte (atbalsts grāmatas iespēšanas, iesiešanas un izplatīšanas izdevumu segšanai). \$5,000 P
8. Longīna Apkalna grāmata "Latviešu mūzika". Andrejs Jansons (atbalsts grāmatas iespēšanas izdevumu segšanai). \$5,000 A
9. Mūzikas nometne latviešu jaunās audzes mūziķiem. Mārtiņš Štauers (atbalsts nometnes izdevumu segšanai). \$15,000 P
10. Stokholmas latviešu teātra izrādes Ziemeļamerikā. LAIKMETS - Ģirts Zeidenbergs (atbalsts teātra turnejas izdevumu segšanai). \$11,884 P
11. "Laikmeta liecības - latviešu kara gūstekņi Otrā pasaules kara". Auseklis Jaļinskis (atbalsts liecību sakopošanas un manuskripta sagatavošanas izdevumu segšanai). \$8,325 P
12. Latviešu kultūras vērtību krātuvju tīkla izveidošana. Prof. Dr. Kārlis L. Ozoliņš (atbalsts kultūras vērtību tīkla izveidošanas un koordinēšanas darbam). Trīsgadīgs projekts - kopējā piešķiruma summa \$12,000. \$4,000 P
13. "Of Struggle and Flight - The History of Latvian Aviation". Kārlis Irbītis (atbalsts grāmatas iespēšanas izdevumu segšanai). \$3,386 P
14. "Augusts Annus". Amerikas latviešu mākslinieku apvienība - Ģirts Puriņš (atbalsts mākslinieka Augusta Annusa darbu dokumentēšanai un fotografešanai). \$10,000 P
15. "Vācu-latviešu vārdnīca". Margita Gūtmane (atbalsts vārdnīcas sagatavošanas darba turpināšanai). \$5,000 P
16. Tipogrāfisko zīmju iegāde pareizrakstības vārdnīcai. Latviešu valodas komisija - Dr. P. Norvilis (atbalsts zīmju iegādes izdevumu segšanai). \$5,000 P
17. "Latvju tautas portrets". Toms Skudra (atbalsts fotoizstādes darbu sagatavošanai). \$4,000 P
18. Eiropas Vasaras Skola. Pāvils Johansons (atbalsts skolas darba veicināšanai un izdevumu segšanai). \$7,500 P

LF REVĪZIJAS KOMISIJAS BIOGRAFIJAS

ULDIS M. KLAUSS. Esmu dzimis rīdzinieks. Pirmos trimdas gadus pavadīju Dienvidvācijā, kur nobeidzu vienīgo franču joslās latviešu ģimnaziju un biju aktīvs skatu kustībā, iegūstot Meža zīmi.

Amerikā ieguva B.S. un M.S. gradus Kolumbijas Universitātē Ņujorkā un strādāju kā internacionālais "baņķieris", kas man ir devis iespēju apceļot visu pasauli.

Esmu Fraternitas Vanenica filistrs un sava laika seniors. Līdz "otram trimdas periodam" Vācijā (1978-1981) aktīvi darbojos Ņujorkas Latviešu Federālajā kredītsabiedrībā. Tagad vadu Ņujorkas Latviešu Organizāciju Padomi un esmu Patiesības fonda kasieris.

JĀNIS APERĀNS. Dzīvo Ņujorkas tuvumā, Ņujorkas pavalstī. Maģistra grādi jurispudencē (L.U.) un politiskās zinātnēs — starptautiskās attiecībās, koncentrējoties Krievijas problēmu studēšanā (Syracuse U.). Piedalījies jaunatnes un citu organizāciju darbā un kā delegāts studentu starptautiskās konferencēs. Bij. L.U. Studentu padomes prezidija loceklis un priekšsēdis. Sabiedrisko lietu ministrijas juriskonsulta pal. un Izglītības un kultūras departamenta juriskonsults, Latviešu centrālās padomes loceklis, Eslingenas latviešu nometnes vad. pal. un vadītājs. Sirakūzu latviešu biedrības dibinātājs, priekšnieks un goda biedrs un Pokipsijas un Ņujorkas apkārtnes latviešu biedrības dibinātājs un priekšnieks, tagad priekš. vietnieks. General Builders Corp. vice prezidents. ALAs dibinātājs un mūža biedrs. LF tūkstošnieks un revīzijas komisijas loceklis.

Domāju, ka LF padomei, pēc tehnisko darbu atvieglošanas, būtu fonda darbība jāpadziļina idejiskā ziņā un jāmeklē jauni veidi fonda popularizēšanai un jaunu dalībnieku piesaistīšanai.

ERVĪNS PILMANIS. Dzīvo Ņūdžersijā, ASV. Maģistra grāds būvzinātnēs. Strādā savā profesijā kā konsultants. Izaudzinājis 2 dēlus, kuņi apmeklē augstskolu. Trīs gadus bijis LF sekretārs un vienu gadu LF dalībnieku pārzinis un kasieris.

ĢIRTS KAUGARS. Latviešu Fonda padomē ar pārtraukumiem darbojies jau kopš fonda dibināšanas, pildīdams gan kasiera, gan padomes priekšsēža amatus. Pēdējā laikā pārzinājis nepabeigtos projektus, pirms tam vadījis fonda reklāmas daļu. Revīzijas komisijā darbojies 1979./80. gadā un 1984. gadā.

INĀRA VATVARE. Dzimusi 1954. gadā. Dzīvo Vilmingtonā, Delaverā. Latviskās gaitas sākusi Katskiju bērnu nometnē (10 vasaras). Beigusi Gaņezera vasaras vidusskolu. Piedalījies trijās 2 X 2 nometnēs. Izpildījis ALJAs sekretāres, arhivāres un revīzijas komisijas amatus un Filadelfijas Brīvo Latvju biedrības sekretāres amatu. Sastāv korporācijā Daugavietē, FBL biedrībā, ALA, ALJA un tautas deju kopā Dzirkstele. Strādā Vilmingtonas pilsētās pārvaldē kā advokāte.

LF PADOMES KANDIDĀTU BIOGRAFIJAS

PĒTERIS HARALDS BRAUNS. Esmu dzimis Zviedrijā 1947. g. 29. oktobrī. Ar vecākiem emigrēju uz Kanadu 1948. gadā. Mēs dzīvojām Montreālā, kur beidzu latviešu pamatskolu un vidusskolu un vēlāk augstskolas matemātikas fakultāti.

Šodien dzīvoju Otavā, kur strādāju kā finanču konsultants. Ar dzīves biedri Dainu un četriem dēliem aktīvi atbalstam visus mūsu sabiedrisko pasākumus. Pēdējos 7 gados darbojos kā Otavas Ev. Lut. Miera draudzes kasieris. Esmu ar mieru uzņemties jebkuru LF amatu, bet it sevišķi varētu palīdzēt finanču un grāmatvedības darbos.

JURIS PETRIČEKS. Juris Petričeks dzimis 1936. gadā Pededzes pagastā, tagad dzīvo Menloparkā, Kalifornijā. Beidzis Stanforda universitāti ar maģistra grādu elektroinženierzinātnēs; strādā SRI International uzņēmumā par projektu vadītāju.

No 1977. līdz 1983. g. darbojies LF padomē kā iesniegumu pārzinis, kasieris, dalībnieku pārzinis un finanču komitejas loceklis.

Pašreiz ir Rietumu krasta latviešu izglītības centra pārstāvis Sanfrancisko un Rietumkrasta vasaras vidusskolas Kursas padomes loceklis.

AIVARS G. RONIS. Dzimis 1935. gadā Jelgavā, tagad dzīvo Linkolnā, Nebraskā. Studējis inženierzinātnes un mākslu Nebraskas štata universitātē Linkolnā. Pēc profesijas reģistrēts inženieris (P.E.); ir Society of American Military Engineers biedrs. Strādā Nebraskas štata ceļu departamenta tiltu nodaļā kā tiltu projektētājs (designer).

Precējies; sieva Elga; ģimenē dēls Valdis (dz. 1959. gadā, aktīvs jaunatnes un nacionālpolitiskās darbnieks.)

Kopš ieceļošanas ASV aktīvi darbojies jaunatnes organizācijās: skautos, jaunatnes pulciņā Tālava un ALJA. Vadījis sešu nedēļu nogaļu kursu vidienes rietumu apgabalā.

Bijis Nebraskas latviešu biedrības biedrs un vairākus gadus biedrības valdes loceklis. No 1968. līdz 1978. gadam ir Linkolnas latviešu ev. lut. draudzes padomes loceklis, bet kopš 1978. gada novembra draudzes priekšnieks. Strādājis kā skolotājs Linkolnas latviešu skolā. Kopš 1973. gada ir patstāvīgs "Laika" korespondents.

Trīs gadus darbojies Latviešu Fonda padomē kā projektu iesniegumu lietvedis. Uzskatu LF darbu par vienu no mūsu latviešu trimdas saimes visvērtīgākajiem pasākumiem. Būšu priecīgs turpināt savu darbu fonda padomē.

KLĀVS ZICHMANIS. Ar praktisku darbu Latviešu Fonda padomē vēlos veicināt projektu kušu spilgtā izdoma pienestis paliekošu bagātīgu jaunradi latviešu kultūrai. Darba pieredze trimdas sabiedrībā gūta pie DV ārējās informācijas "Committee for Human Rights in Latvia" kopš 1982. g. sarakstot brošūru "Genocide, Destruction, Annihilation" un tulkojot liecības un dokumentus komitejas vajadzībām; pie Toronto Latviešu Biedrības vecāku komitejas; Hamiltonas latviešu skolā kā sabiedrisko zinību skolotājs; LNAK kā vēlētis padomes loceklis; LNJAK priekšsēdis; Toronto tautību festivāla Rīgas paviljona priekšsēdis; un kā redaktors korporācijas žurnālam.

Esmu dzimis Vācijā 1945. g. Ģimenē sieva Aija, bērni Ģints un Ieva Žubīte. Vispārējā izglītība gūta McMaster universitātē psiholoģijā, Ryerson politehniskā institūtā, tautsaimniecībā un grāmatvedībā. Latviskā izglītība papildināta Toronto latviešu ģimnazijā, 6 X 1, 2 X 2 un 3 X 3 kursus. Lasu latviešu periodiku un grāmatas.

ANITA PADEGA BATARAGA. Esmu dzimusi 1957. gadā. Beidzu latviešu pamatskolu un vidusskolu, dejuju Ņujorkas tautas deju grupā Trejdeksnis, mācīju Ņujorkas latviešu pamatskolā un vasaras pavadiju, vispirms kā nometniece, tad vadītāja, Ņujorkas draudzes īpašumā Katskilos.

Izstudēju psiholoģiju, ar speciālu interesi atmiņas un valodas izveidošanā. Maģistra gradu ieguvu Kolumbijas universitātē "learning disabilities" laukā. Savā darbā kā vidusskolas skolotāja esmu iesaistījies apdāvinātu bērnu mācību programmas veidošanā. Pirms diviem gadiem apprecējos. Abi ar vīru nožēlojam ka, darba dēļ, neiznāk dzīvot tuvāk latviešu aktīvākajiem centriem. Uzskatu pēdējo trīs gadu darbošanos LF padomē par ļoti vērtīgu, jo esmu nākusi saskarē ar interesantiem projektiem, autoriem un LF dalībniekiem visā pasaulē. Darbodamies projektu pārzīnes un sekretāres amatos esmu daudz iemācījusies par LF darbību un guvusi pieredzi sabiedriskajā darbā.

Ar prieku un interesi saistītos turpmākajā LF darbā.

NEKAD NAV PAR VĒLU IEGULDĪT SAVĀ UN SAVAS TAUTAS NĀKOTNĒ. SAMEKLĒJIET VĒL VIENU LATVIEŠU FONDA DALĪBNIEKU LIDZ ŠĪ GADA 18. NOVEMBRIM.

Vēlos kļūt par Latviešu Fonda dalībnieku. Pievienoju \$50 iestāju maksājumu un, lai piedalītos šī gada balsošanā, aizdodu Latviešu Fondam pirmos \$120.

1985. g. (paraksts)

Uzvārds
vai organizācijas nosaukums.

Vārds

Adrese

Telefons () -

Balsošanas zīme (vai fotokopija) jāievieto atsevišķā aploksnītē, ko kopā ar šo iestāšanās anketi un \$170 čeku uz Latvian Foundation, Inc. vārda jānosūta revīzijas komisijas sekretārei I. Vavarei, 1401 Pennsylvania Ave., Unit 1007, Wilmington, Delaware, 19806, USA.

1. STRUKTŪRĀLĀS UN EKONOMISKĀS PĀRMAIŅAS LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBĀ ZEM PADOMJU SAVIENĪBAS OKUPĀCIJAS

-Atbalsts rakstu krājuma materiālu sakopšanas un manuskripta sagatavošanas izdevumu segšanai.

DARBA VEICĒJS: Juris Zuševics, 12580 North Bayshore Drive, North Miami, Florida, 33181.

JURA ZUŠEVICA SNIEGTAIS PROJEKTA APRAKSTS: Plānotais rakstu krājums ir pētniecības darbs par Latvijas lauku iekārtas un gadu simteņiem ilgušās viensētu sistēmas iznīcināšanu, pārveidojot to latviešu tautai svešajā, ekonomiski un struktūrāli neattaisnojamā kopsaimniecību iekārtā.

Rakstu krājums balstīts uz statistisko materiālu un informācijas klāstu, kas publicēts okupētās Latvijas dažādajos periodiskajos izdevumos, statistiskajos pārskatos un rietumu zemēs apzinātos ziņu avotos. Tie raksturotu pārmaiņas Latvijas lauksaimniecības struktūrā, ekonomiskos panākumos, kā arī Latvijas lauku ļaužu dzīves veidā zem uzspiestās kolektīvizācijas. Tā nenozīmē tikai lauku ražošanas formu maiņu, bet ar to saistās arī postīgās pārmaiņas sadzīves veidā, cilvēku attieksmēs pret darbu un piederību savai dzimtajai vietai.

Tentatīvs plānotā darba konspekts:

1. Latvijas brīvvalsts lauksaimniecības stāvokļa raksturojums un statistisks pārskats Padomju Savienības okupācijas priekšvakarā.
2. Pārmaiņas Latvijas lauksaimniecībā pēc okupācijas un Tautas valdības laikā.
3. Lauksaimniecības stāvoklis pēc Latvijas pievienošanas Padomju Savienībai.
4. Lauksaimniecības stāvoklis Vācijas okupācijas gados.
5. Latvijas lauksaimniecība pēc otrreizējās Padomju okupācijas.

Kā līdzstrādnieki iesaistīti pazīstami lauksaimniecības speciālisti un pieredzējuši agronomi no brīvās Latvijas laikiem, kas parādījuši interesi un aktivitāti trimdas sabiedriskajā darbā un savas profesijas interesēs: agr. Ernests Donis, agr. Kārlis Valters Liepiņš, agr. Jānis Daģis, agr. Dr. med. vet. A. Vanags, oec. Ansis Rozenbachs, prof. Dr. J. Labsvīrs, doc. A. Ribowski, agr. K. Avens, V. Hāznars, V. Liniņš, P. Rozenbergs u.c.

SAIMNIECĪBA: No LF prasa \$1,200.- kā neatmaksājamu piešķirumu, kuŗu sadalīs līdzstrādnieku vajadzībām un materiālu vākšanai, kopēšanai, pārrakstīšanai un citām vajadzībām.

ATSAUKSMES: Vilis Hāznars, sovjetologs, bij. Komitejas Latvijas brīvībai priekšsēdis: "Savā iesniegumā autors ir motivējis šī darba nepieciešamību un lietderību. Projekts ir ļoti rūpīgi iecerēts un pēc tā sagatavošanas to paredzams izdot grāmatā, ev. pat angļu valodā, lai tā izgaismotu komunistiskās lauksaimniecības aplamās rīcības un citas ēnas puses.

Personīgi ļoti labi pazīstot Dr. agr. Juri Zuševicu, viņa rūpīgo pieeju ikvienam zinātniskam darbam, tāpat viņa pieteiktos līdzstrādniekus, atrodu par vajadzīgu un nepieciešamu lūgt LF neliegt savu atbalstu projekta autora lūgumam."

Arvīds Bļodnieks, Latviešu Institūta padomes priekšsēdis: "Ir domāts apskatīt Latvijas lauksaimniecības vēsturi, uzplaukumu brīvības gados, grūtības vācu laikā un postu Padomju okupācijā. Pēdējā posmā paredzēts uzsvērt lauku sētas noārdīšanu piespiedu kolhozu ierīkošanā un šī procesa iespaidu uz latviešu tautas dabu, darba mīlestību un dzīves ziņu. Savāktos materiālus izdos grāmatā. Pievienos arī nodaļas par mežkopību un veterināro aprūpi okupācijas gados."

2. PREZIDENTS KĀRLIS ULMANIS, LATVIEŠU TAUTAS APVIENOTĀJS

- Atbalsts grāmatas trešā sējuma iespēšanas izdevumu segšanai.

DARBA VEICĒJI: Fraternitas Rusticana studentu organizācija, seniors Aleksis Kleinhofs, RD 5, Box 137-A, Quakertown, PA 18951.

A. KLEINHOFAS SNIEGTAIS PROJEKTA APRAKSTS: Grāmatas autors ir agronoms Jānis Daģis. Grāmatas pirmais sējums iznāca 1975. gadā, otrais - 1981. gadā. Pēdējā, trešajā sējumā aprakstīts laikmets Latvijas neatkarības laika vēsturē no 1938. g. līdz neatkarības zaudēšanai 1940. g. 17. jūnijā. Visi trīs sējumi kopā aptver laiku no 1934. g. 15. maija ar īsu priekšvēstures notikumu aprakstu un sniedz tagad jau turpat 50 aizgājušo gadu vēsturiskos notikumus ar pilnīgām un nesaīsinātām prezidenta K. Ulmaņa teiktajām runām, kā tās savā laikā bija ievietotas Latvijas valdības oficiozā **Valdības Vēstnesī**. Grāmatā bagātīgi laikmeta raksturotāji komentāri, bez kuriem notikumi bieži nemaz nav izprotami. Šajos trīs sējumos būs ievietotas visas prezidenta teiktās runas, tādā kārtā padarot šīs grāmatas par laikmeta vēstures avotu. Trešajā sējumā būs arī visas vajadzīgās norādes uz **Valdības Vēstnesi**, kur runas atrodamas. Pievienoti arī daudzi svarīgākie likumi, kā tie parādījās **Valdības Vēstnesī** vai arī Likumu un ministru kabineta noteikumu krājumos.

Autora motivācija: Izdevums nepieciešams, lai pasargātu no bojā ejas neatkarīgās Latvijas zināma laikmeta vēsturiskos notikumus un dotu tagadējai jaunajai paaudzei iespēju smelties idejas un sajūsmu par savas tēvuzemes mīlestību, kā tas ir izpaudies Kārļa Ulmaņa aicinājumos un runās, kā arī, lai izvērtētu laikmeta vēsturiskos notikumus, kas dziļi iespaidoja latviešu tautas dzīvi šajā laika posmā.

Mūsu organizācija, izdodot pirmās divas grāmatas, un trešo, ir vēlējusies dot paliekamu vēstures materiālu, kā arī daudz jaunatnes audzinošu domu, par neatkarīgās Latvijas laika posmu no 1934. g. 15. maija līdz neatkarības norietam 1940. g. 17. jūnijā, ar pilnīgi precīziem materiāliem, kā tie bija sniegti **Valdības Vēstnesī** un plašiem autora komentāriem par tā laika turbulentiem apstākļiem pasaulē un arī mūsu pašu zemē. No K. Ulmaņa teiktajām runām un pievienotajiem likumu tekstiem nemaldīgi redzami tā laika valdības politiskie gājieni, kā arī prezidenta personība.

Salīdzinājumā ar Latvijas brīvības laiku citos periodos, ir jānožēlo, ka mums trūkst kaut jeb kādu vēsturisku sniegumu nākotnei par prezidentiem Jāni Čaksti, Gustavu Zemgali un Albertu Kviesi, par viņu darbības laiku, politiskiem gājieniem, valsts vadību, personībām u.t.t. Mēs esam vēlējušies šo trūkumu novērst par prezidenta K. Ulmaņa valdības laiku. Izdotās divas, resp., trīs grāmatas ir un paliks kā vienīgais nemaldīgais avots nākotnes vajadzībām ikvienam, kas pētīs mūsu pagātni zināmā vēstures laika posmā.

SAIMNIECĪBA: No LF prasa \$5,000.- kā neatmaksājamu piešķirumu, lai daļēji segtu grāmatas 3. sējuma izdošanas izdevumus.

Paredzētie izdevumi: Grāmatas iespēšana (740 lpp.) 600 eks. \$16,280.-, iesiešana \$1,800.-, izsūtīšana \$600.-. Kopā \$18,680.-.

Paredzētie ienākumi: 200 grāmatas par pilnu cenu (\$25.- gabalā) \$5,000.-, 320 grāmatas par pazeminātu cenu (caur grāmatu galdiem) \$6,000.-, ziedojumi no Fraternitas Rusticana organizācijas locekļiem \$1,000.-. Kopā \$12,000.-. Iztrūkumu paredzēts segt ar LF atbalstu un citiem ziedojumiem, vai paceļot grāmatas cenu. Sējumu iespiedis A. Augstuma spiestuve Linkolnā.

ATSĀUKSMES: Dr. med. Jānis Liepiņš: "Silti ieteicu atbalstīt Fraternitas Rusticana projektu, Jāņa Daģa grāmatas trešās daļas izdošanu. Šis darbs, kuŗš ilustrē labāk nekā kas cits vienu no gaišākiem posmiem

Latvijas un latviešu tautas vēsturē, ir vērts, lai to drīzumā pabeigtu. Citādi tas viegli varētu palikt nepabeigts."

Dr. Ģirts Kaugars: "Trešais sējums, tāpat kā pirmie divi, droši vien būs labs dokumentu krājums. Trešais var būt interesantāks, jo ietvers Latvijas brīvvalsts kritisko pēdējo posmu.

Visai utopiski būtu cerēt, ka šos sējumus lasīs citi nekā vēstures pētnieki. Nopietniem vēstures pētniekiem, protams, ar runām un dažiem likumiem no VV vien nepietiks, jo viņiem būs vajadzīgi arī diskusiju atreferējumi un balsošanas rezultāti. Tāpēc labi, ka 3. sējumā būs norādes uz pirmavotiem.

Šis pieminēklis K. Ulmanim katrā ziņā ir daudz nozīmīgāks un piemērotāks nekā pieminēklis kapsētās, kas dažkārt arī daudz dārgāki."

Aleksandrs Berķis, vēstures profesors: "Nevienu valstsvīru, laikmetu vai vēsturiskos notikumus nevar kaut cik apmierinoši novērtēt, ja trūkst vai vismaz ir grūti pieejami pirmavoti vai dokumenti. Agronoma Daģa darbs sniedz nevien Ulmaņa runas no 1934. gada līdz Latvijas neatkarības beigām, bet arī visu svarīgāko pieņemto likumu tekstus, atskaitot viņa 1937. gada Civillikumu, jo tā apmērs ir tāds, ka to nekādi nevar ietilpināt trīs sējumos.

Daģa trešais sējums ir vēl svarīgāks nekā abi pirmie, jo tas sniedz Ulmaņa runas abu pēdējo prezidenta administrācijas gados, kad vēsturiskie pasaules notikumi virzījās tādā gaitā, kas padarīja Latvijas neatkarības bojā iešanu nenovēršamu.

Tā kā latvieši trimdā sekmīgi darbojas, lielā mērā pateicoties tam garīgajam mantojumam, ko esam līdzī paņēmuši no Latvijas, pateicība un audzinošais raksturs prasa, lai latviešu sabiedrība atbalstītu agronoma Daģa centienus izdot arī prezidenta Ulmaņa runu un viņa laikā pieņemto likumu trešo sējumu."

3. LITERĀRU DARBU-ROMĀNU KONKURSS

- Godalgas literāru darbu-romānu autoriem.

KONKURSA IEROSINĀTĀJS: Jānis Aperāns, Hudson View Manor, RT 9D, Wappingers Falls, New York 12590.

JĀŅA APERĀNAS SNIEGTAIS PROJEKTA APRAKSTS: Latviešu Fonds izsludina konkursu ar divām godalgām, pirmo \$10,000.- un otro \$5,000.- apmērā par literāriem darbiem-romāniem, kas attēlotu latviešu tautas likteni pēdējo 45-50 gadu tecējumā. Literāriem darbiem jābūt rakstītiem latviešu valodā. Darbiem jāatbilst oriģināldarba prasībām, tie nevar būt publicēti pirms to iesniegšanas, darbībai jārisinās uz vēsturiska fona, un tajos apskatītajiem notikumiem iespējami tuvu jāatbilst vēsturiskiem faktiem. Darbu saturam un to apdarei jābūt tādiem, lai tie kā literāri darbi varētu interesēt ne tikai latviešus, bet arī plašu svešautiešu sabiedrību šo darbu svešvalodu tulkojumos. Darbu autori nevar būt lietpratēju komisijas, fonda padomes vai fonda revīzijas komisijas locekļi.

Darbu izvērtēšanai un priekšlikumu sagatavošanai godalgu piešķiršanai LF padome ieceļ lietpratēju komisiju piecu personu sastāvā: divus rakstniekus, vienu literātūras kritiķi, vienu redaktoru un vienu vēsturnieku. Godalgoto darbu autori patur visas autora tiesības. Visus iesniegtos darbus, pēc autoru pieprasījuma, nosūta viņiem atpakaļ.

Šāds monumentāls literārs darbs ievērojami stiprinātu latviešu pašcieņu un tulkojumos svešās valodās, vai, vēl labāk, filmā (līdzīgi Dr. Živago, Exodus, Holocaust u.c.) palīdzētu noskaņot pasaules sabiedrisko domu mūsu tautas brīvības centienā labā.

SAIMNIECĪBA: Godalgām no LF līdzekļiem prasa \$15,000.-. Līdzekļus fonds uzkrātu trijos gados ar ikgadēju \$5,000.- ieskaitīšanu speciālā kontā no projektu atbalstīšanai paredzētām summām.

ATSAUKSMES: Rakstnieks Nikolajs Kalniņš: "Iepazinies ar Jāņa Aperāna literārā konkursa projektu un noteikumiem, atzīstu, ka tas ir rūpīgi apsvērts; no savas puses varu tikai vēlēt, kaut šis projekts rastu atbalstu LF galīgajā izlemšanā. Pēc sacensības izsludināšanas presē tālākais tad nu būs nodots autoru ziņā, un jāvelas, lai atsaucība būtu dzīva un darbi tādi, kas nestu bagātīgus augļus šim svētīgajam un nopietnajam ierosinājumam."

Rakstnieks-redaktors un kritiķis Jānis Kadilis: "Jāņa Aperāna projektu par literāro darbu, romānu, konkursu līdz ar pievienotajiem paskaidrojumiem izlasīju un atzīstu par lietderīgu. Projekta ideju apsveicu un ieteicu īstenošanai."

Rakstnieks Gunars Salīņš: "Paldies Jānim Aperānam par literāru darbu-romānu konkursa projektu. Man tas visos pamatos rādās atbalstāms. Tā kā autori, kas šādus darbus varētu sarakstīt, mums iet tikai mazumā, tad atliek vienīgi vēlēt, kaut projektu apstiprinātu un izsludinātu, cik drīz vien iespējams."

Rakstnieks Arturs Voikuss: "Esmu pilnīgi vienprātis ar visu projektu kā tādu un ļoti to atbalstu. Domāju, ka tas mudinās latviešu autorus radīt darbus, kam varētu būt paliekama nozīme ne tikai latviešu literatūras bagātināšanā, bet kas - tulkoti - iepazīstinātu ar mūsu tautas likteni arī cittautu lasītājus. Šādā veidā tiem var būt neaizstājama vērtība mūsu tautas labākas nākotnes izcīnīšanas gaitā. Ceru, ka projektam būs vajadzīgā atsaucība un to iedzīvinās jo drīzi."

4. RAKSTNIEKS UN MĀKSLNIEKS KĀRLIS IEVIŅŠ, 1888 - 1977 -

Atbalsts monografijas publicēšanas izdevumu segšanai.

DARBA VEICĒJS: Juris Tārs, Sandhamnsgatan 1, S-115 40, Stockholm, Sweden.

JURĀ TĀRA SNIEGTAIS PROJEKTA APRAKSTS: Tuvojoties K. Ieviņa simtgadei un ievērojot tagad Zviedrijā pieaugošo interesi par latviešu literatūru un mākslu, būtu nepieciešama plašāka publikācija par K. Ieviņa mūža darbu. Kā Latvijas laika diplomāts darbinieks, kā dzejnieks, rakstnieks un tulkotājs, kā žurnālists un Jaunāko Ziņu ilggadīgs līdzstrādnieks Stokholmā - K. Ieviņš daudz darījis Zviedrijas un Latvijas draudzīgu sakaru izveidošanā. Viņam bija personiska saskare ar Zeltu Lāgerlefu, fon Heidenstamu un citiem tā laika ievērojamiem zviedru rakstniekiem, ar kuriem viņš iepazīstināja arī latviešu publiku. Trīsdesmitajos gados K. Ieviņš bija kļuvis par vienu no vispopulārākajiem romānu rakstniekiem Latvijā, un 1944. gadā kādā zviedru laikrakstā viņš pieminēts kā kandidāts Nobela prēmijai.

Tikai pavisam nesen iegūtas tuvākas ziņas par K. Ieviņu kā gleznotāju Zviedrijā. Esmu apzinājis un nofotografējis 300 K. Ieviņa gleznas dažādās zviedru privātās mājās un draudzes namos, kā arī savācis jaunus materiālus par K. Ieviņu kā vijoļu gatavotāju un lietišķās mākslas meistarū.

Monografiju ir paredzēts izdot latviešu un zviedru valodā ar krāsu ilustrācijām.

SAIMNIECĪBA: No LF prasa \$4,000.- kā neatmaksājamu piešķirumu, kas segs nepilnu pusi no monografijas izdošanas izdevumiem.

Paredzētie izdevumi: Manuskripta tehniskā sagatavošana \$1,000.-, salikšana \$2,300.-, iespiešana 500 eksemplāros \$700.-, iesiešana \$2,300.-, un izsūtīšana (iesaiņojums un pasts) \$2,000.-. Kopā \$8,300.-. Iztrūkumu paredzēts segt ar autora personīgiem, Langmanska kultūras fonda (pieprasītas 17,000 Zv. kr.) un Zviedrijas Zinātņu Akadēmijas (4,000 Zv. kr.) piešķirtiem līdzekļiem.

ATSAUKSMES nav saņemtas.

5. DŽŪKSTES VĒSTURE -

Atbalsts 1939. gadā Latvijā izdotā sējuma pārspiešanai.

DARBA VEICĒJA: Rita Gāle Uibo, 22 Springbrook Road, Livingston, New Jersey 07039.

RITAS GĀLES UIBO SNIEGTAIS PROJEKTA APRKASTS: 1944. gada rudenī jaunais Zaļenieku pagasta darbvedis, bēgļu gaitās iedams cauri Džūkstei, pamestā Džūkstes pagasta valdes nama bēniņos atradis kasti ar Džūkstes vēstures grāmatām. Bēgļa ceļa somā viena no šīm grāmatām cauri Kurzemei un Vācijai nonākusi Austrālijā. Līdz šim šis ir vienīgais apzinātais eksemplārs.

No Latvijas 590 pagastiem tikai dažiem bija savas vēstures grāmatas. No tām plašākais darbs ir vēsturnieka, Rīgas pilsētas bibliotēkāra Jāņa Strauberga un folklorista Kārļa Strauberga sastādītā, 1939. gadā izdotā Džūkstes vēsture. 630 lappuses. 87 fotouzņēmumi, senu dziesmu notis, teikas un nostāsti. Daudz materiālu no 300 gadu veciem arhīviem - gan par pirmajām biedrībām, skolām un mūzikas svētkiem, gan arī par Latvijā plaši pazīstamiem zinātniekiem, rakstniekiem un kultūras darbiniekiem. Minot tikai dažus, no Džūkstes nākuši vai tur darbojušies: ievērojamais folklorists Ansis Lerchis-Puškaitis, Latvijas valsts prezidents Gustavs Zemgals, mācītājs un rakstnieks, ilggadīgais Rīgas skolotāju institūta direktors Ludis Bērziņš, literatūrvēsturnieks Teodors Zeiferts, garīgo dziesmu autors Roberts Bērziņš, rakstnieki Kārlis Ieviņš, Vilis Veldre, Veronika Strēlerte, aktrise Helga Gobzine un daudzi citi ar lielu nozīmi latviešu kultūras dzīvē.

Ievērojot to, ka kara darbība Džūkstē 1944./1945. gadā bija sevišķi nežēlīga, iespējams, ka šie materiāli nav vairs saglabājušies.

Vairāki latviešu vēsturnieki šo grāmatu ir vēlējušies iegūt savā īpašumā. Grāmatas īpašnieks jo silti atbalsta tās izdošanu, tā padarot to pieejamu lielākam lasītāju skaitam.

SAIMNIECĪBA: No LF prasa \$4,800.- piešķirumu grāmatas pārspiešanas izdevumu segšanai. Iespēšana un iesiešana 500 eksemplāros nocenota par \$7,330.-. Iztrūkumu paredzēts segt ar privātiem līdzekļiem. Grāmatas pārdošanas cena \$21.-.

Piezīme: Tā kā izpārdošanas laiks varētu būt ilgāks nekā daiļliteratūras darbiem, atbalstu pieprasa kā piešķirumu. Pēc privāto aizdevumu atmaksāšanas, par grāmatu ieņemto naudu nodos Latviešu Fondam.

ATSAUKSMES: Prāvests Alberts Ozols: "Grāmata satur interesantus un vērtīgus materiālus Latvijas vēstures pētniekam. Nezinu pašreiz neviena cita avota, kur līdzīgs materiāls - īpaši par Latvijas vēstures 18. un 19. g.s. posmu - būtu saglabāts un mums pieejams. Būtu vēlams šo materiālu saglabāt un darīt to pieejamu plašākām aprindām."

Vēsturnieks Jānis Krēsliņš: "Ievērojamā latviešu vēsturnieka un bibliotēkāra Jāņa Strauberga un tā ne mazāk pazīstamā brāļa rakstnieka, klasisko valodu filologa un folklorista Kārļa Strauberga 1939. gadā publicētā Džūkstes pagasta un draudzes vēsture ir nozīmīgs politiskās, sabiedriskās, saimnieciskās un kultūralās vēstures materiālu kopojums par kādu Zemgales novadu ar īpatnēju vēsturi, sevišķi kopš hercogu laikiem, un no kuŗa cēlies ļoti liels skaits ievērojamu latviešu. Tā kā šī plaša un bagātīgi ilustrētā Džūkstes pagasta vēsture tika publicēta neatkarīgās Latvijas pašā beigu posmā, tās iznākšanu latviešu presē un sabiedrībā tikpat kā nepamanīja un grāmata nepaguva izplatīties. Džūkstes pagasta un draudzes vēstures jaunais izdevums dotu mums iespēju iepazīties ne tikvien ar šo reto grāmatu, bet arī rosinātu latviešus veltīt daudz vairāk vērības savas dzimtenes sīkāko novadu, pilsētu, arī ģimeņu, vēstures izpētei. Jo tikai labi pazīstot atsevišķo Latvijas novadu un to sastāvdaļu vēsturi, spēsim izprast visas Latvijas un latviešu tautas ļoti interesantos un sarežģītos vēstures ceļus."